

در عرس مجاز امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه (۱۴۰) ۳۶

استاد: وافی یزدی

موضوع: توابع (۱: نعت-۲: تأکید)

نعت اگر بیش از یک مورد باشد:

الف- اگر دارای معنای یکسانی باشند: بصورت تشبیه یا جمع آورده می شوند: مررت برجلین عاقلین.

ب- اگر معانی مختلفی داشتند: بوسیله حرف عطف می آیند: مررت برجلین عالم و جاهل.

اگر بخواهیم برای دو معمولی که عامل های مختلفی دارند نعت بیاوریم، حالت های زیر متصور است:

۱- هر دو عامل، از لحاظ معنا شبیه هم بوده و عمل یکسانی دارند: نعت را بصورت تشبیه می آوریم (ذهب زید و انطلق عمرو العاقلان).

۲- دو عامل، یا از لحاظ معنا، یا از لحاظ عمل، یا هر دو، باهم تفاوت دارند: نعت باید قطع شود از تبعیت.

اگر تعداد نعت ها زیاد بود و منعوت به آوردن همه آنها نیاز دارد، باید همه نعت ها را تابع قرار دهیم؛ ولی اگر به برخی از نعت ها نیاز ندارد، می توان آن نعت یا نعت ها را تابع قرار داد یا قطع از تبعیت کرد.

نحوه قطع کردن نعت از تبعیت:

۱- اگر تابع مرفوع باشد: با منصوب کردن، از تبعیت قطع می شود (بنابر مفعولیت برای فعل مقدر).

۲- اگر تابع منصوب باشد: با مرفوع کردن، از تبعیت قطع می شود (بنابر خبر بودن برای مبتدای محذوف).

۳- اگر تابع مجرور باشد: با منصوب یا مرفوع کردن از تبعیت قطع می شود.

مرکز مجرب زبان فارسی

حذف نعت یا منعوت:

نعت یا منعوتی که واضح و معلوم باشند، حذفشان جایز است، مثل: «و عندهم قاصراتُ الطرفِ» (أی: حورٌ

قاصرات ...) و «لم أعط شیئا» (أی: شیئا طائلاً)؛ البته حذف نعت، کم و نادر است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

توابع (۲- تاکید)

اقسام تاکید:

۱- تاکید معنوی: که با الفاظ زیر انجام می‌شود:

«نفس» و «عین»:

تاکید برای ذات هستند، اسم را تاکید می‌کنند در حالی که ضمیر به آنها متصل است که با موکد مطابقت

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

می‌کند: جاء زیدٌ نفسه.

نکته: اگر موکد مفرد نبود، نفس یا عین را می‌توان به صورتهای زیر آورد (به ترتیب اولویت):

الف- جمع: جاء الزیدان انفسهما.

ب- مفرد: جاء الزیدان نفسهما.

ج- تشبیه: جاء الزیدان نفساهما.

«کلّ»، «کلا» و «کلتا»:

برای تاکید شمولیت به کار می‌روند و همراه ضمیر مطابق با موکد می‌آیند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

نکته: لفظ «عامّة» نیز در استعمال عرب، برای تاکید، مثل «کلّ» استفاده شده است.